

คำนำ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม ศูนย์ศึกษาสิ่งแวดล้อมระบบโลกและการปรับตัวเพื่อความยั่งยืน และ ศูนย์ความเป็นเลิศแห่งชาติด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียอันตราย เครือข่ายภาคใต้ ดำเนินการศึกษาโครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการ

๑. จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙
๒. จัดทำแผนการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในระดับพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ผนวกรวมเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในแผนแม่บทฯ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙
๓. เตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชนทุกภาคส่วน ให้มีชีวิตอยู่อย่างสอดคล้องปรองดองกับธรรมชาติ ตามแผนกลยุทธ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และกรอบการปรับตัวแคนคูน
๔. จัดทำโครงการนำร่องในพื้นที่ที่มีความอ่อนไหว และชุมชนมีความพร้อมในการดำเนินการ

เอกสารฉบับนี้เป็น **รายงานฉบับสมบูรณ์** ซึ่งทางคณะผู้ศึกษาได้ทำการทบทวนสถานการณ์และปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การวิเคราะห์โครงสร้างปัญหาและสาเหตุ รวมถึงการนำเสนอวิสัยทัศน์ แผนงาน โครงการ และตัวชี้วัด ตามหลักการวางแผนงานและโครงการตามกรอบเหตุผลสัมพันธ์ ตลอดจนได้จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อสนับสนุนการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ในการดำเนินโครงการฯ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ผ่านการประชุมสัมมนา และการประชุมกลุ่มย่อย ๒ รอบ ใน ๑๖ ครั้ง เพื่อรับฟังความคิดเห็นร่วมกับตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียรอบลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่เสี่ยงต่อการได้รับผลกระทบจากประเด็นปัญหาสำคัญ ได้แก่ ปัญหาการลดลงของทรัพยากรชีวภาพและความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศที่สำคัญ ความไม่มั่นคงทางอาหาร คุณภาพสิ่งแวดล้อม การกัดเซาะชายฝั่งทะเล ความเสื่อมโทรมของแหล่งศิลปกรรมและประวัติศาสตร์ ปัญหาอุทกภัย ภัยดินถล่ม ภายใต้บริบทของการถูกคุกคามจากการเปลี่ยนแปลงระบบสิ่งแวดล้อมของโลก เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นต่อการจัดทำร่างแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาฯ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งจะเป็นผู้รับผิดชอบนำแผนไปปฏิบัติทั้งในภาพรวมทุกขั้นตอน ซึ่งในส่วนของการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ ในครั้งนี้ ได้จัดทำรายงานผลการศึกษาประกอบด้วย ๘ ส่วน ได้แก่

- ๑) รายงานฉบับสมบูรณ์
- ๒) รายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร
- ๓) Executive Summary
- ๔) คู่มือเสริมสร้างองค์ความรู้ให้ชุมชนเพื่อรองรับการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ๕) คู่มือการปรับปรุงเว็บไซต์
- ๖) พจนานุกรมข้อมูลภูมิสารสนเทศทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

- ๓) แผ่นบันทึกข้อมูล รายงานผลการศึกษา
- ๔) แผ่นบันทึกข้อมูล เอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขอขอบคุณคณะผู้ศึกษา ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแทนประชาคมลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่มีส่วนร่วมสนับสนุน ให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินโครงการ ส่งผลให้การดำเนินโครงการสำเร็จตามวัตถุประสงค์ด้วยดี ทั้งนี้สำนักงานฯ คาดหวังว่ารายงานฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาต่อไป

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เมษายน ๒๕๕๗